

SAK 55/14 SØKNAD OM TILSKOT VILT OG TRAFIKK HALLINGDAL

Saksopplysning

Regionrådet for Hallingdal har motteke søknad (vedlegg 1) dat. 10.11.2014 frå prosjektet Vilt og trafikk Hallingdal, om økonomisk støtte til informasjonskampanjen "Forebygging av elgpåkjørsler på veg" (vedlegg 2). Prosjektet har som mål å hindre viltpåkjørsler i Hallingdal, og avgrense skadeomfang når ulykka er ute. Vilt og trafikk Hallingdal søker om midlar til å utarbeide informasjonsmateriell retta mot bilførarar. Prosjektet har ei kostnadsramme på kr. 773.070 eks. m.v.a., og det blir søkt om kr. 50.000 frå Regionrådet for Hallingdal.

Informasjonskampanjen «Forebygging av elgpåkjørsler på veg» skal bestå av filmar, informasjonsfolder, boards, plakatar, annonser og eit bildegalleri.

Vilt og trafikk Hallingdal vart starta i mars 2010 som eit delprosjekt i Trafikktryggleik Hallingdal. Bakgrunnen var at det i Hallingdal gjennom mange år har vore svært mange viltpåkjørsler på både veg og jernbane. Etter at Trafikktryggleik Hallingdal vart avslutta i 2012, har Vilt og trafikk Hallingdal helde fram som eit frittståande prosjekt utan tilknytning til Regionrådet for Hallingdal.

I perioden 2010 – 2013 konsentrerte Vilt og trafikk Hallingdal seg om fysiske tiltak på risikostrekningar, og oppnådde gode resultat, vedlagt projektrapport 2010 – 2013 (vedlegg 4). Ved siste årsskifte gikk Vilt og trafikk Hallingdal over i ein ny treårig prosjektperiode, sjå vedlagt handlingsplan (vedlegg 3) 2014 – 2016.

Vurdering

Vilt og trafikk Hallingdal har klart å skapa engasjement og samordne ulike aktørar i forhold til tiltak for å hindre viltpåkjørsel.

Påkjørsler av dyr er eit omfattande problem i trafikken og i alt blir om lag 6000 hjortevilt drepne av bil kvart år. Hjortevilt som blir påkøyrert men som ikkje dør av skadane, er ikkje med i statistikken frå SSB, så talet på påkjørsler er vurdert å vera betydeleg høgare. Ulykker med hjortevilt fører til store lidningar for dyr og skade eller død hjå mange involverte trafikantar. I tillegg har ulykkene store økonomiske kostnader. Berekningar syner at påkjørsel av hjortevilt kostar samfunnet om lag 900 mill. kr kvart år.

Forebygging av dyrepåkjørsler på veg er omhandla i Nasjonal transportplan 2014–2023, og vil følgjast opp gjennom et styrka tverrsektorielt samarbeid. Statens vegvesen vil halde fram arbeidet for å auka kunnskapen om effektive tiltak mot viltpåkjørsler på veg.

Vilt og trafikk Hallingdal skal ha honnør for det arbeidet som blir gjennomført, til dels med stor grad av eigeninnsats. Samstundes kan det stillast spørsmål ved om ikkje eit offentleg organ som t.d. Statens vegvesen burde påteke seg hovudansvaret for mykje av det arbeidet Vilt og trafikk Hallingdal gjennomfører. På den andre sida kan det vera eit poeng med ei offensiv interessegruppe, der dei ulike aktørane deltek på lik linje, som pådrivarar, i ein prosjektperiode.

Det er utan tvil nødvendig både med tiltak og auka kunnskap om effektive tiltak mot viltpåkjørsler på veg. Når det gjeld tiltaket det er søkt om tilskot til er ca. 60% berekna at skal gå til filmproduksjon. Det er ei kjensgjerning at skilting i forhold til vilt har liten effekt. Det er heller ingen gode undersøkingar av verknad av informasjonstiltak og kampanjar på viltulykker. For at informasjonskampanjen "Forebygging av elgpåkjørsler på veg" skal ha

ønska effekt vil det vera heilt nødvendig med gode distribusjonskanalar. Ikkje minst vil dette gjelde filmforteljingane.

Forslag til vedtak

1. Regionrådet for Hallingdal løyver inntil kr. 30.000 til Vilt og trafikk Hallingdal, til informasjonskampanjen "Forebygging av elgpåkjørsler på veg".
2. Det skal leverast revisorgodkjent rekneskap for prosjektet.
3. Løyvinga blir teke frå Strategisk plan for Hallingdal.

Ål 23.11.2014

Knut Arne Gurigard
Dagleg leiar

Vedlegg

1. Vilt og trafikk Hallingdal, søknad, dat. 10.11.2014
2. Prosjektbeskrivelse, informasjonskampanjen "Forebygging av elgpåkjørsler på veg"
3. Vilt og trafikk Hallingdal, handlingsplan 2014 – 2016
4. Vilt og trafikk Hallingdal, prosjektrapport 2010 -2013

VILT OG TRAFIKK HALLINGDAL

Postadresse:
Gol kommunehus
att. Jørn Magne Forland
3550 Gol

Prosjektleder:
Knut Erik Jetlund
Epost: kejet@online.no
Tlf: 916 83 697

Regionrådet for Hallingdal
Torpomoen
3579 Torpo

Gol, 10.11.2014

Søknad om økonomisk støtte til informasjonskampanjen «Forebygging av elgpåkjørslar på veg»

Vilt og trafikk Hallingdal ble startet i mars 2010 som delprosjekt i Trafikktryggleik Hallingdal. Bakgrunnen var at regionen gjennom mange år har vært svært utsatt for viltpåkjørsler på både veg og jernbane. Etter at sistnevnte prosjekt ble avsluttet i mai 2012, har Vilt og trafikk Hallingdal fortsatt som et frittstående prosjekt uten tilknytning til Regionrådet for Hallingdal.

I perioden 2010 – 2013 konsentrerte vi oss mest om fysiske tiltak på risikostrekninger og oppnådde svært gode resultater. Dette er omtalt i vedlagt prosjektrapport. Ved siste årsskifte gikk Vilt og trafikk Hallingdal over i en ny treårig prosjektperiode. Da skal de etablerte tiltakene vedlikeholdes, om nødvendig justeres og gjøres mer robuste. I den grad økonomien tillater, skal også nye fysiske tiltak settes i gang. Blant annet ønsker vi å utvikle og teste nye varslingsystemer langs veg. Dette har vi allerede fått respons på fra tekniske fagmiljø.

Informasjon skal prioriteres

Heretter skal informasjonsvirksomheten **overfor vegfarende** prioriteres, og vi har planlagt en bredt anlagt kampanje der bilførere er hovedmålgruppen. Om ønskelig kan den også gjennomføres i hele Buskerud fylke, og den vil ha nasjonal overføringsverdi. Den vil ha relevans for ulykker med alle hjortedyrartene.

I november 2013 deltok Vilt og trafikk Hallingdal med foredrag på Naturdatas viltkonferanse på Hell i Nord-Trøndelag for 160 deltakere fra hele landet, også fra Miljødirektoratet, Jernbaneverket og Vegdirektoratet. Der kom det klart fram at vi er det eneste prosjektet i sitt slag – også hva angår vår planlagte informasjonskampanje. De første kampanjetiltakene settes i gang i januar 2015 og løper videre i 2016. Produksjonene kan også benyttes utover denne perioden. Målsettingen er ytterligere nedgang i antallet viltpåkjørsler.

Informasjonskampanjen er helt avhengig av betydelig eksterne økonomiske tilskudd, og vi viser til vedlagt prosjektbeskrivelse med budsjett og framdriftsplan.

Samarbeid gir resultat

Vilt og trafikk Hallingdal er basert på frivillig – og for en stor del ulønnet – innsats. Initiativet til prosjektet kom fra Trafikktryggleik Hallingdal og jegermiljøet, fra personer som selv har sett tragediene når de har vært ute og ryddet etter påkjørsler, avlivet skadde dyr og tatt hånd om sjåfører og passasjerer. Frivillige lokale ildsjeler vil fortsatt være en forutsetning for aktiviteten i Vilt og trafikk Hallingdal. Derfor har vi dannet et forum der deltakerne representerer jegere, skogeiere, kommunale viltneimnder, Statens vegvesen, Jernbaneverket, Buskerud fylkeskommune og politiet. Mange enkeltpersoner har gjort en enestående praktisk innsats – helt avgjørende for det vi har fått til og de gode resultatene som er oppnådd.

Forumet må selv skaffe midler til driften og tiltakene. Dette skjer med søknader til ulike etater og bedrifter, og ved at vi påvirker til samarbeid mellom Statens vegvesen og Jernbaneverket – og dermed prioriteringene i disse etatene. Vi har i stor grad etablert kombinasjonstiltak som har innvirkning på både veg og jernbane: fôring og saltsteiner for å holde dyrene unna veg og jernbane, rydding av skog og kratt for å øke sikten for sjåførene, utviklet en egen type strømgjerde og satt opp slike på flere risikostrekninger – til sammen 15 km strømgjerde langs veg og jernbane til lave kostnader. På den ene gjerdestrekningen – ved riksveg 7 i Flå kommune – er det laget et passeringspunkt med infrarød detektering av elg med varslings til bevegelige skilt ved vegbanen.

I 2013 tok vi initiativet til et elgmerkeprosjekt i samarbeid med forvaltninger i Hallingdal og Valdres og med forskere fra NINA som prosjektledere. 35 elger ble utstyrt med radiosendere i februar og mars 2014. Vilt og trafikk Hallingdal sin hensikt er å målrette de forebyggende tiltakene best mulig.

SAK 55/14, VEDLEGG 1

Nevnes må at vi jevnlig arrangerer sikkerhetskurs for fallviltmannskapene slik at de er godt rustet til å ivareta både sin egen og trafikantenes sikkerhet. Kurset omfatter også trafikkdirigering og livreddende førstehjelp.

Antall påkjørsler på tiltaksstrekningene har gått betydelig ned. Unntaket er noen strekninger med skogrydding ved veg; vi erfarer at en må forsterke tiltakene med hyppigere etterrydding. Det må samtidig presiseres at ryddingen gir sjåførene mulighet til å oppdage dyrene på lengre avstand og unngå påkjørsel. Dette blir bekreftet av trafikanter etter siste vinter, og vi regner med at statistikken vil vise en fortsatt positiv utvikling i inneværende prosjektperiode. Et eksempel: Kjell Sævre, den mest erfarne karen i fallviltgruppa i Flå kommune, rapporterer at han aldri har opplevd så få påkjørsler som sist vinter!

Oversikt finansiering

Med bakgrunn i bevilgninger hittil og kontakt med andre potensielle økonomiske bidragsytere håper vi å kunne finansiere informasjonskampanjen på denne måten:

Vilt og trafikk Hallingdal (egenkapital)	80 500	Bevilget
Samferdselsdepartementet	175 000	Bevilget
Fylkets trafikksikkerhetsutvalg	100 000	Bevilget
Gjensidige Hallingdal	25 000	Bevilget
Sparebankstiftelsen Hallingdal Valdres	50 000	Bevilget
Statens vegvesen Buskerud	50 000	Bevilget
E-CO Energi	30 000	Bevilget
Skue Sparebank	25 000	Bevilget
Forsikringsutvalget for Hallingdal	25 000	Søknad sendt
Sparebankstiftelsen DNB	75 000	Søknad sendt. Svar i desember
Vianor	20 000	Søknad sendt. Svar desember
Regionrådet	50 000	Søknad sendt
Kostnadsfri helikopterassistanse i forbindelse med radiomerkeprosjekt på elg og bistand med filming fra politihelikoptere	20 000	
Kostnadsfri instruksjon på sikkerhetskurs for fallviltmannskap og filmopptak i forbindelse med dette.	10 000	
Reduserte kostnader. Ev. tilleggsfinansiering i 2015.	37 500	
	773 000	

Vi viser til budsjett og framdriftsplan i vedlagt prosjektbeskrivelse.

Vi søker med dette Regionrådet for Hallingdal om et bidrag på **kr 50 000,-**. Vi er også åpne for et alternativt beløp.

Produksjonen av informasjonskampanjen starter i november 2014.

Ev. spørsmål rettes til undertegnede.

Med vennlig hilsen
Vilt og trafikk Hallingdal

Knut Erik Jetlund (sign)
prosjektleder

Vedlegg: Prosjektbeskrivelse informasjonskampanje forebygging av elgpåkjørsler på veg
Vilt og trafikk Hallingdal – handlingsplan 2014-2016
Vilt og trafikk Hallingdal – prosjektrapport 2010-2013

Informasjonskampanje

”Forebygging av elgpåkjørsler på veg”

Prosjektbeskrivelse

Februar 2014

VILT OG TRAFIKK HALLINGDAL

”Forebygging av elgpåkjørsler på veg”

Vilt og trafikk Hallingdal har gått inn i en ny treårig prosjektperiode, og informasjonstiltak rettet mot de vegfarende skal heretter ha høy prioritet.

Derfor legger vi nå opp til en bredt anlagt informasjonskampanje. Denne skal ikke bare kunne anvendes i Hallingdal, men i Buskerud fylke for øvrig – og på landsbasis, om ønskelig. Og den vil ha relevans for ulykker med alle hjortedyrartene i Norge. Vi mener også at den vil ha positiv effekt på trafikksikkerheten generelt.

Informasjonskampanjen «Forebygging av elgpåkjørsler på veg» skal bestå av filmer, informasjonsfolder, boards, plakater, annonser og et bildegalleri til bruk for pressen og i andre sammenhenger.

Vilt og trafikk Hallingdal skal selv ha ansvaret for dette delprosjektet. Knut Erik Jetlund skal ha det daglige ansvaret for produksjonene, som blir gjennomført i samarbeid med Filmprodusentane AS og fotograf Ole Johs Brye. Begge firmaene har tilhold i Ål kommune.

Filmer

Filmproduksjonen omfatter opptak og ferdiggjøring som beskrevet i manusskissen og framdriftsplanen. Vi skal legge til rette for visning på mange plattformer – web-tv, lokale skjermer på turiststeder og andre steder der mye folk ferdes, hos bedrifter, på skoler, kinoer, gratisvisninger på reklamefrie dager hos TV2 og eventuelt TV Norge. Sosiale medier blir også svære viktige for spredningen.

Hallingdølen har produsert videonotiser og videoreportasjer siden 2008 og hadde 890 000 visninger i 2013. Nå skal avisa ta dette til et nytt nivå med direktesendte studioproduksjoner og ferdigproduserte filmer med lokalt innhold - distribuert via nettet. Det vil også være faste ukemagasin og direktesendinger fra kultur- og idrettsarrangement. De regner med å være i gang med regulære sendinger i løpet av første halvår 2014. Dette vil bli en helt ny visningskanal i Hallingdal, men som også vil gå «world wide». Hallingdølens nettsider har allerede nå over 4 000 treff hver dag.

TV på nett kommer for fullt, vi får mer TV på nett enn via satellitt. Eksempelvis har VGTV 400 000 visninger hver dag.

For oss betyr dette at vi kan få et totaltrykk når alt settes i gang.

Manusskisse

Omkring 6 400 hjort, elg og rådyr blir drept på norske veger hvert år. De mest alvorlige ulykkene skjer med elg (1 300 drepte) og hjort (900 drepte). De fleste påkjørslene skjer vinterstid og topper seg i januar. Kveld og morgen er verst. Statistikken forteller også at fullmåne påvirker i negativ lei. Dette betyr at i de mest utsatte månedene krysser hundrevis elg en vegbane hvert eneste døgn. Mange titalls av dem dør i kollisjon med bil. De årlige samfunnsøkonomiske kostnadene er anslått til omkring 600 millioner kroner. De materielle kostnadene beløper seg alene til over 350 millioner kroner.

I Buskerud dør omkring 300 hjortevilt i vegtrafikken hvert år. Elgen utgjør det absolutt største problemet.

Elgen er et stort dyr – ofte på flere hundre kilo, og kraften i et sammenstøt er enorm. Ikke sjelden blir elgen kasta inn i kupeen, en sjokkartet opplevelse. Påkjørslene skjer oftest utenfor tettbygde strøk der farten er høy, og dermed er også risikoen stor for personskafe, og det hender at fører eller passasjerer mister livet.

Elgen er en av våre myke medtrafikanter som vi må være forberedte på å møte før eller senere, og møtet kan bli hardt og tragisk. Sjåføren vil alltid være den ansvarlige. Derfor er sjåførene målgruppen for filmprosjektet vårt.

Vi skal lage til sammen 7 filmer – 2 filmspotter (format som reklamespot) og 5 filmhistorier 1½ - 5 minutt lange. Alle tar for seg problemet elg og trafikk fra ulike vinklinger og med ulike fortellerstemmer.

Vi skal også gjøre noen opptak fra helikopter og droner for å få bilder av elg langs vegtraseen. I tillegg kjøpes stockshots (som regel i amatørkvalitet) av elgpåkjørsel / elg i vegkanten. Opptakene skjer med én- og tomannsteam avhengig av innholdet i scenene som skal skytes.

Filmene kan brukes både hver for seg og vises i en sammenheng. Informasjonene de gir, lapper ofte over hverandre; det viktigste budskapet blir gjentatt, men i ulike situasjoner og med ulike erfaringer. Summen av dette skal påvirke oss kjørende til å ha elgfaren sterkere med oss i tankene. Vi skal ha bildene inni oss – slik at vi er i beredskap når vi setter oss i bilen og kjører ut på våre langstrakte veger gjennom de djupe skogene.

Tema:

1. Hva må sjåføren ta i akt bak rattet, og hva skal han gjøre når uhellet har skjedd?

Ta skilting om elgfare på alvor og senke farten! Bruke bilbeltet og passe på at alle i bilen gjør det samme! Være klar over de farligste månedene i året. Passe ekstra på i grålysning og skumring. Være klar over at mye snø og sterk kulde medfører større fare. Dette og annen informasjon blir fortalt oss via kommentarer og tekster mens vi ser trafikk, veger og elger fra lufta, fra bilen, fra vegkanten, fra elgen sin posisjon osv. Innimellom ser vi også film/stillbilde av kollisjoner elg/bil. Filmen avsluttes med hvordan sjåføren skal melde fra om ulykken – ringe nødnummeret, merke stedet der ulykken har skjedd m.m.

2. Barnet i baksetet - barnet som allviter

Barn er gode budskapsbærere overfor voksne. En visuell framstilling på deres premisser vil raskt gjøre dem til eksperter på elg og trafikk. Fra baksetet kan de passe på at mamma og pappa kjører forsiktig. De har viktige meldinger å gi om elg generelt og elg i trafikken spesielt. De vil ha omsorg for elgen og vite hvor ille en påkjørsel kan være.

3. **Fallviltmannskap, opprydding og sikkerhet**

Vi skal følge fallviltmannskapene i subjektive, røffe bilder når de kommer til ulykkesstedet. Vise hvordan de tar hånd om det skadde dyret – også avliving. Vise hvordan de tar seg av sjåfør og passasjerer om disse er skadde eller i sjokk. Hvordan mannskapene dirigerer trafikken forbi ulykkesstedet. Intervju med en som har vært med på dette ofte. Gi tips om hvordan vi skal oppføre oss dersom vi har kollidert med elg. Og tips om hvordan vi skal ta hensyn når vi passerer ulykkesstedet. Også opptak på sikkerhetskurs for mannskapene.

4. **Miniportrett**

Møte med en som har opplevd påkjørsel. Trenger ikke være sjåføren; kan også være en passasjer som forteller godt. Lett rekonstruksjon av hva som hendte og få fram følelsene han eller hun sitter med nå etterpå.

5. **Arbeidslaget**

Reportasje om et lag som over tid har jobba med ulike tiltak for å hindre elg i å komme ut på vegen. Vi er med og setter opp elektrisk gjerde, noe de av erfaring vet er bra tiltak. Vi skal også se at de kjører ut fôrballer, legger ut saltsteiner, rydder skog langs vegen og andre tiltak som er under utvikling. Men de skal også – med sin lange erfaring for at elgen ikke kan stenges ute over alt – komme med klare meldinger til oss som sitter bak rattet.

Informasjonsfolder

Denne skal være i lommeformat med ilagt bånd for merking av ulykkessted.

Tekst lages av prosjektlederen i samråd med Statens vegvesen Buskerud. Den skal fortelle om realiteten i elgfaren, hva du gjør for unngå påkjørsel, hva du gjør når ulykken er ute – merking, varsling m.m. Vi henter elementer fra både tidligere hefte brukt i Buskerud og hefter vi har fått i kontakt med Nationella Viltolyckesrådet i Sverige.

Vi skal i størst mulig grad ta nye bilder fra faktiske hendelser i Hallingdal, og fotograf Ole Johs Brye har avtale med viltneemnder om å bli varslet når noe skjer.

Det grafiske uttrykket i bildet skal være slik at budskapet blir klart og kraftig – lett å legge merke til. Vi skal ha stemninger – som forsterker inntrykket av snørik skog med flotte formasjoner, svart asfalt og dødt dyr. Kontraster og den korte avstanden mellom vakker natur og tragedie i trafikken.

Distribusjon

- I sammenheng med Statens vegvesens og politiets kontroller
- Utlagt på steder der folk ferdes, bl.a. på turiststeder
- Hos bedrifter
- Hos alle kjøreskolene
- Hos bilforhandlere – en til hver bilkjøper
- I grunnskolen og videregående skoler
- M.m.

Plakater, boards, montasjer, annonser m.m.

Disse skal vise hendelser i trafikken og andre relevante motiv. Plasseres på flest mulig godt synlige steder. Dette må også ses i sammenheng med at vi skal bygge opp et bildegalleri som kan brukes i både utstillingssammenhenger og for mediene.

Form, utsnitt og vinklinger er viktig – gjerne dramatisert i sort/hvitt. I galleriet må vi ha bilder for både store og små flater – digitale og papirbaserte.

Produksjonsteamet

Teamet består av Knut Erik Jetlund (produksjonsleder), Hallgrim Ødegård, John Storhaug og Ole Johs Brye.

Filmprodusentane AS

Hallgrim Ødegård og John Storhaug deltar fra Filmprodusentane AS som ble etablert i 2007 og holder til på Ål i Hallingdal. Bak selskapet står fem personer fra Ål, alle med film- og TV-faglig bakgrunn. I tillegg er lokalavisa Hallingdølen deleier. Hallgrim og John har produsert filmer/web for bl.a. Utdanningsdirektoratet, Nasjonalbiblioteket, Nortura, Hallingdølen, Sparebank 1 Hallingdal, Ål kommune, Høgskolen i Buskerud, Norges Brannbefalsforbund og Norges Skiskytterforbund. De leverer også nyhetsinnslag til TV2 og NRK og har vært underleverandør (foto/redigering) på to dramatiserte serier som er sendt på NRK Super.

Hallgrim Ødegård

1971 - 1979	Filmtekniker laboratoriet Statens Filmsentral
1979 - 1981	Film- og videoutdanning Møre og Romsdal Distriktshøgskole, Volda
1983 - 1997	Medeier i produksjonsselskapet MOTLYS A/S
1981 -	Frilans film- og videofotograf
2007 -	Medeier i Filmprodusentane AS

- Har arbeidd som B-fotograf på ca ti spillefilmer
- Fotografert ca 300 filmer av forskjellige kategorier, mest dokumentarfilmer for TV og kino, men også dramatiserte novellefilmer, frie kunstneriske kortfilmer, oppdragsfilmer, reportasjer, nyheter og dramatiserte TV-serier. Mange av filmene har fått priser, for eksempel flere Amandaer, Gullruten, kortfilmpriser i Grimstad og priser ved filmfestivaler i Chicago, Uppsala, Moskva, Bilbao m.fl.
- Har regissert og produsert ca. 30 dokumentar- og opplysningsfilmer.

John Storhaug

- Teknisk leder ved Gimlekollen Mediesenter i Kristiansand i seks år og ved Stiftelsen Døves Media i Ål i 18 år.
- Fotografert og produsert flere hundre NRK-program på tegnspråk.
- Klipp og redigering av to barne-tv-serier for NRK Super høsten 2009 og 2010. «Ormen i Seljordsvannet» og «Max og Amalie».
- Har i tillegg produsert flere dokumentar- og oppdragsfilmer.

Ole Johs. Brye

Driver Brye Foto & Musikk på Ål

Leverer fotografi- og videoproduksjoner til dokumentarer, presse, portrett, sport, reklamefoto, industri, reiseliv, kultur (bøker, musikk, teater, dans) samt naturfoto.

Lyd- og bildepresentasjoner i storformater til utsmykking m.m.

Noen referanser:

E-CO, HMR Group - Steinar Iversen AS, BAMA, Yamaha motor Europe, Contexo, Olav Thon Gruppen, VG, Dagbladet, Vi Menn, Hallingdølen, Hallingplast, Normec, Brusletto, Øyo, Norlandia - Geilo Hotel, Ustedalen, Dr Holms, Highland, Bardøla, Storefjell, Pers, Huso - Nøkken senteret, Stølsnettverk, Eiendomsmegleren, Sparebank1 Hallingdal og Valdres, Hallingregnskap, Nes kommune-Geologisk Museum, Hol kommune, Nore og Uvdal kommune, Ål kommune, Hallingdal Bilsenter, Toyota i Gol og Leira, Norge Event - Bertel O. Steen - Subaru Norge, Valdres Energi, Hallingdal Feriepark, Ål Kulturhus - Norges Døveteater, Molde Jazz, NFF(Norges Fotograf Forbund), Farris Bad, Expo Fornebu, Ål Cup - Handball - Fotball, Bendit Alpin, Liatoppen Skiskytterarena, Hallingdal Kraftnett og Hallingdal Folkehøgskole.

Knut Erik Jetlund

Prosjektleder Vilt og trafikk Hallingdal

- Elverum lærerskole
- Journalistikk Norsk Korrespondanseskole
- 1976-1990: Lærer på barneskoler og leirskoler
- 1990-2005: kampanjeleder i Kreftforeningen
- Mange års erfaring som prosjektleder, bl.a. for Trafikktryggleik Hallingdal 2007 - 2012. Fra 2012 leder for Vilt og trafikk Hallingdal, som tidligere var delprosjekt i Trafikktryggleik Hallingdal.
- Deltatt i flere filmproduksjoner som prosjektleder, researcher og tilrettelegger - bl.a. fjernsynsserien Vandringer i Jotunheimen for NRK.
- 30 års erfaring som frilansjournalist for presse og radio

Framdriftsplan

Vi gikk i gang med planlegging, manusskisse i desember 2013. Dette gjorde vi for å komme i gang så snart som mulig med tanke på vinterfilming. Produksjonsteamet var villig til å gjøre dette uten sikkerhet for at finansieringen ville gå i orden – etter prinsippet ”no cure no pay”.

Det er selvsagt vanskelig å sette opp nøyaktige milepæler når en må innrette seg etter vær- og snøforhold, elgens vandringer og selvsagt etter nå ulykker inntreffer. Derfor stort spenn mellom milepælene.

Framdrift	Aktivitet
Desember 2013	- Innledende møter og planlegging
Januar 2014	- Manusskisse - Tilrettelegging for de første filmopptak
Februar - april	- Manus, produksjonsforberedelser og noen filmopptak
September – desember 2014	- Fotografering stillbilder for infohefte, plakater, boards, annonser, presse m.m. - Filmopptak
Januar 2015	- Infohefte, plakater, boards, annonser, presse m.m. ferdige og klare for distribusjon
Vinter og vår 2015	- Siste filmopptak
Sommer 2015	- Klipping og ferdigstilling
1. september 2015	- Filmene klare for visning

Budsjett

	Utgifter kr	Inntekter kr	
Produksjonsledelse	40 000		
Filmproduksjon			
Utarbeiding av synopsis og manus	26 200		
Prosjektutvikling	8 560		
Forarbeid	11 840		
Produksjon	18 900		
Regi	37 800		
Foto (film og stillbilder 94 200 + 25 000)	119 200		
Lys	2 250		
Leie helikopter	13 000		
Aktører og fortellerstemme	8 820		
Reiser/transport	30 000		
Etterarbeid produksjon	17 000		
Klipp	86 700		
Lydetterarbeid	12 560		
Musikk	20 000		
Administrasjonskostnader	12 310		
Innkjøp av engangs Go Pro-kameraer til ev. å feste på elg	10 000		
Innkjøp av dashbordkameraer	10 500		
Uventa utgifter	10 000		
Leie av drone	10 000		
Infolder med merkebånd, plakater, boards, montasjer			
Stillbilder til utforming	50 000		
Tekster	15 000		
klargjøring for trykk	10 000		
Bildegalleri til pressebruk m.m.	10 000		
Administrasjonskostnader	5 000		
Rigging av utstyr	5 000		
Reisekostnader	15 000		
Grafisk design – infolder, merkebånd, plakater, annonser, boards	15 000		
Trykking – infolder og merkebånd	22 430		
Trykking – plakater og boards	20 000		
Annonsering			
På nett og papir	100 000		
Finansiering			
Bruk av egenkapital Vilt og trafikk Hallingdal		80 500	
Behov for ekstern økonomisk støtte		692 570	
Totalt	773 070	773 070	(eks. mva)

Vilt og trafikk Hallingdal

Handlingsplan 2014 - 2016

Innhold

Innledning.....	3
Forum.....	3
Koordineringsgruppe	3
Målsetting.....	4
Vilttrekk og påkjørsler	4
Registrering av påkjørsler	7
GPS-prosjekt på elg.....	7
Fysiske tiltak i perioden 2014 – 2016	8
Informasjonskampanje forebygging av elgpåkjørsler	9
Sikkerhetskurs for fallviltgrupper	10
Økonomi	10

Innledning

Forumet i Vilt og trafikk Hallingdal ønsker å forlenge prosjektet med tre år, 2014 - 2016. Formålet skal fortsatt være forebygging av viltpåkjørslar på både veg og jernbane.

Sluttrapporten for perioden 2010 - 2013 viser at arbeidet langt på veg har vært vellykket, men også at noen av de iverksatte tiltakene må justeres. I løpet av den første prosjektperioden har mange tiltak blitt realisert. Vi har høstet verdifulle erfaringer og opparbeidet en betydelig kompetanse. Takket være mange gode bidragsytere – både økonomisk og arbeidsmessig – har Vilt og trafikk Hallingdal oppnådd mye i løpet av kort tid.

En forlengelse av prosjektet er helt vesentlig både for å vedlikeholde etablerte tiltak og kunne sette i gang nye på flere utsatte strekninger. Dessuten må tiltakene evalueres over lengre tid; dette er viktig for å få mest mulig eksakte resultater og dermed et best mulig grunnlag å bygge videre på.

Forumet må se til at alle som er involvert i dette, får nødvendig støtte og oppmuntring. Det er krevende arbeid.

Forum

Knut Erik Jetlund, prosjektleder
Jon Andreas Ask, viltforvalter Flå og Nes kommuner
Kjell Sævre, fallviltgruppa Flå kommune
Gerd-Eli Berge, viltnemnda Nes kommune
Ole-Petter Haugen, viltnemnda Nes kommune
Jørn Magne Forland, viltforvalter Gol kommune
Paul Ole Kleven, viltnemnda Gol kommune
Petter Owesen, viltforvalter Hemsedal kommune
Ragnar Haga, viltforvalter Ål kommune
Gry Kopperud, viltnemnda Ål kommune
Svein Dagfinn Eriksen, viltforvalter Hol kommune
Per Aksel Knudsen, viltnemnda Hol kommune
Kolbjørn Berg, Hallingskog
Bjørn Nyhus, Statens vegvesen
Jon Anders Hefte, Jernbaneverket
Tore Gilhuus, Buskerud fylkeskommune
Geir Vidme, Nordre Buskerud politidistrikt, lensmann i Flå

Koordineringsgruppe

Knut Erik Jetlund	tlf.: 91683697 – epost: kejet@online.no
Jørn Magne Forland	tlf.: 97021974 – epost: jorn-magne.forland@gol.kommune.no
Jon Andreas Ask	tlf.: 41510404 – epost: jon.ask@flaa.kommune.no

Målsetting

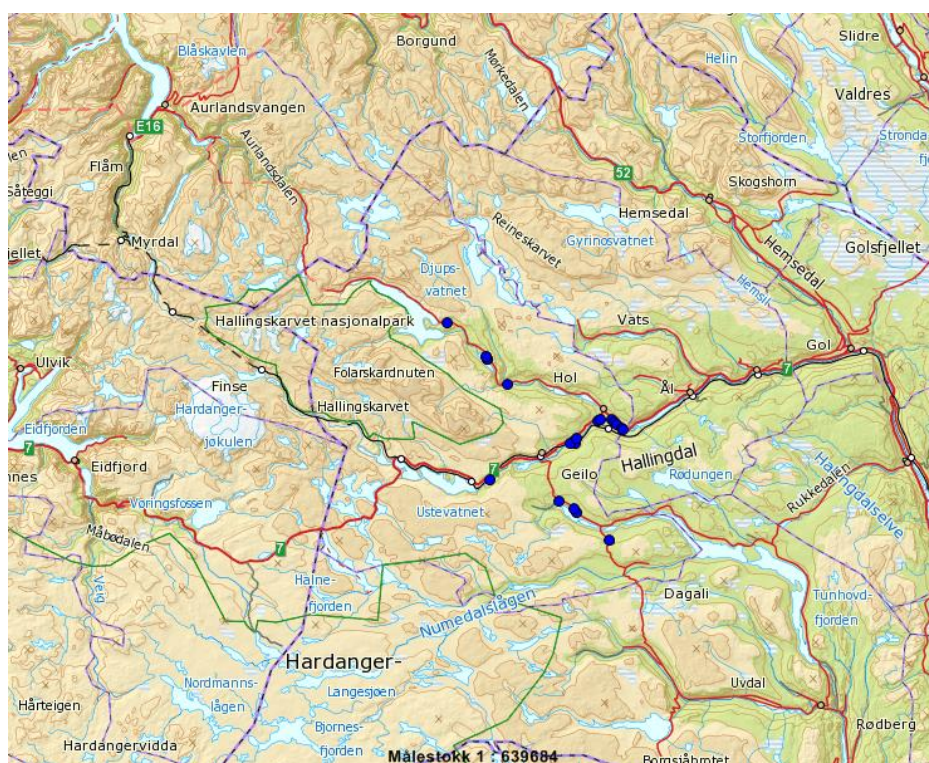
Halvere antall viltpåkjørslar i regionen som helhet. Tilnærmet null påkjørslar på tiltaksstrekninger i et langsiktig perspektiv. Prosjektet Vilt og trafikk Hallingdal bør kunne ut i en permanent forebyggingsstrategi i Hallingdal.

I perioden 2014 - 2016 skal de etablerte tiltakene vedlikeholdes, om nødvendig justeres og gjøres mer robuste. I den grad økonomien tillater skal også nye tiltak settes i gang. Blant annet ønsker vi å utvikle og teste nye varslingsystemer langs veg.

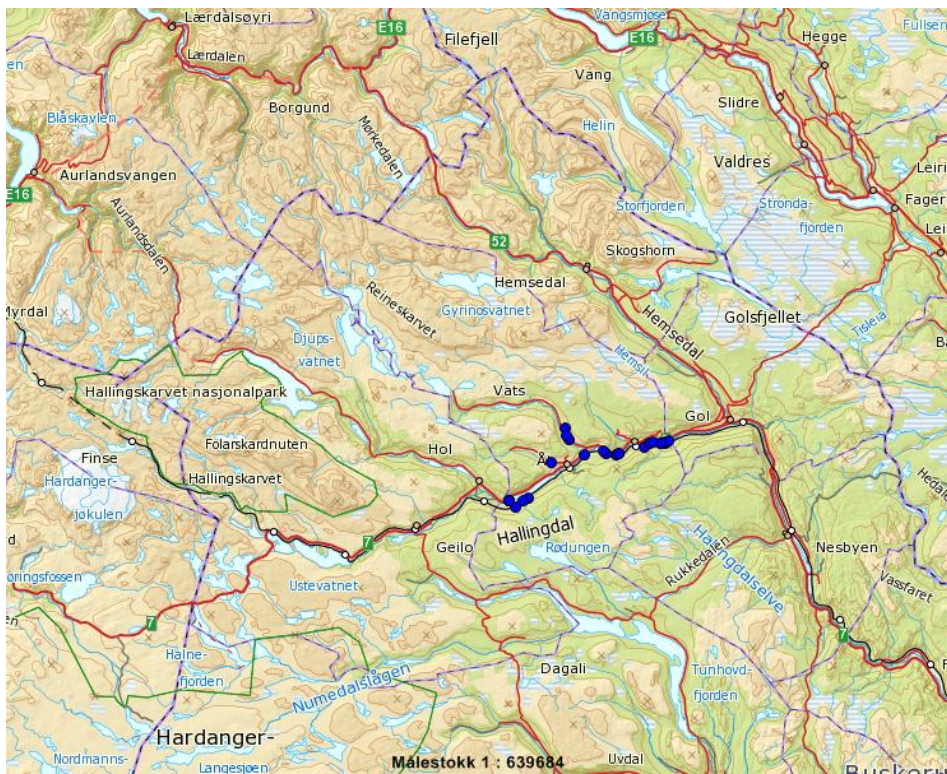
Handlingsplanen for 2014 – 2016 bør leses i sammenheng med prosjektrapporten for 2010 - 2013.

Vilttrekk og påkjørslar

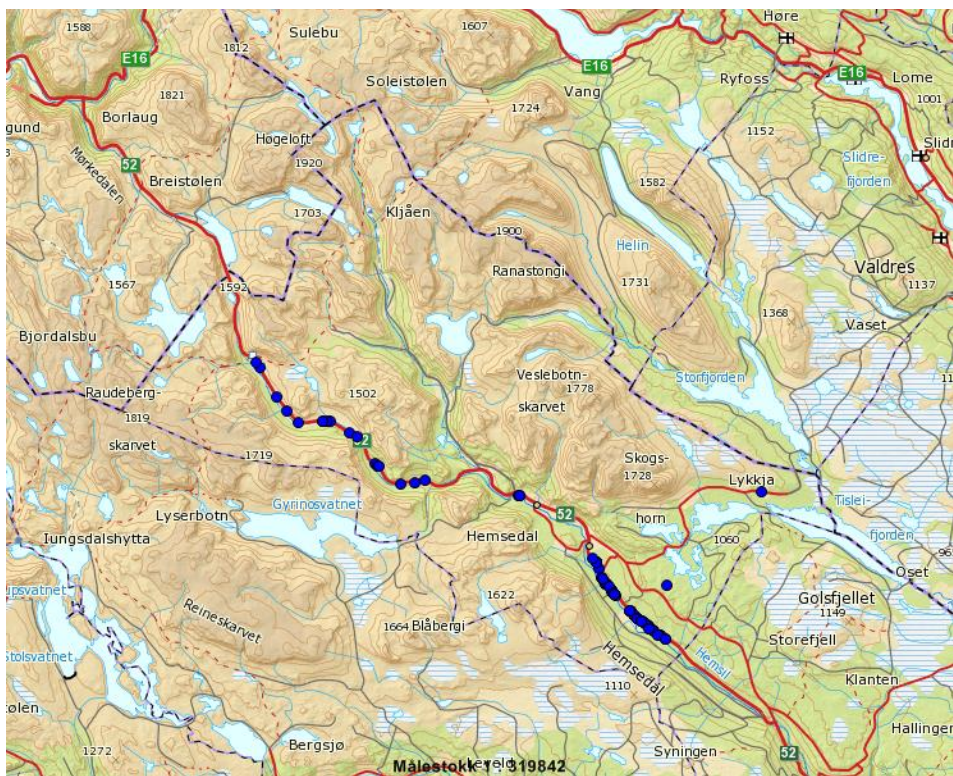
Kunnskapen om påkjørselspunkt og -strekninger gir føringer for hvor nye tiltak skal iverksettes. Disse kartene viser kommunevise påkjørslar av elg tilbake til 2005. Statistikken er hentet fra Hjorteviltregisteret og bygger på innrapporterte data fra ettersøksmannskapene fra perioden tilbake til 2005. Imidlertid har ikke alle kommunene lagt inn data i Hjorteviltregisteret de første årene i perioden.

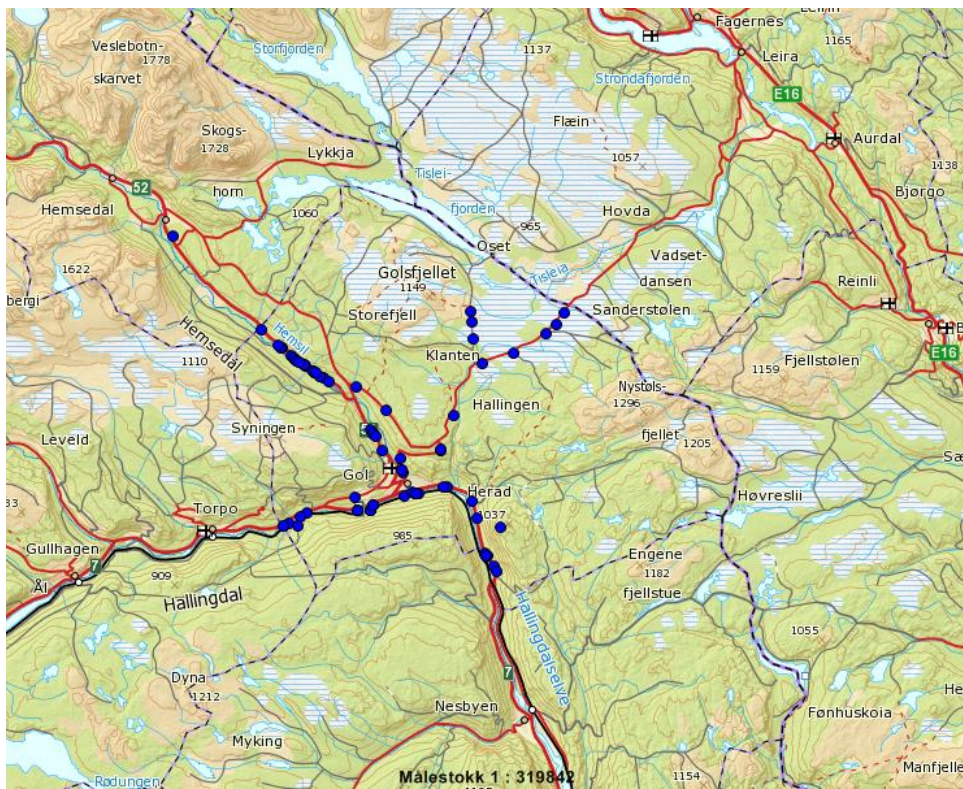
Fallvilt Hol kommune

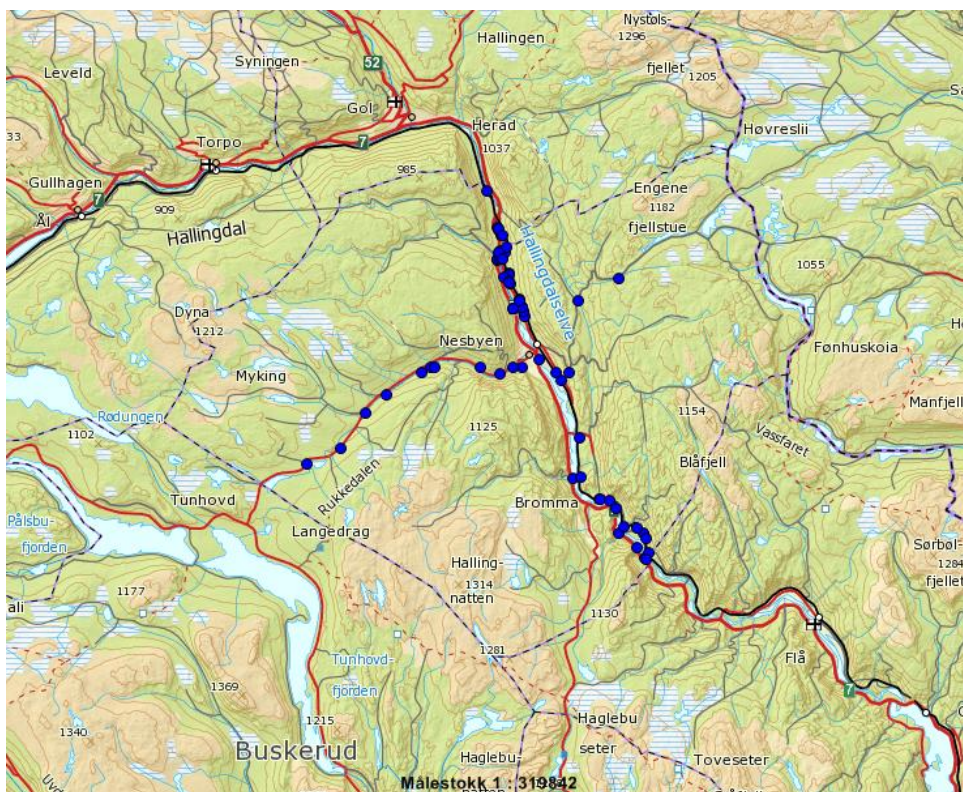
Fallvilt Ål kommune

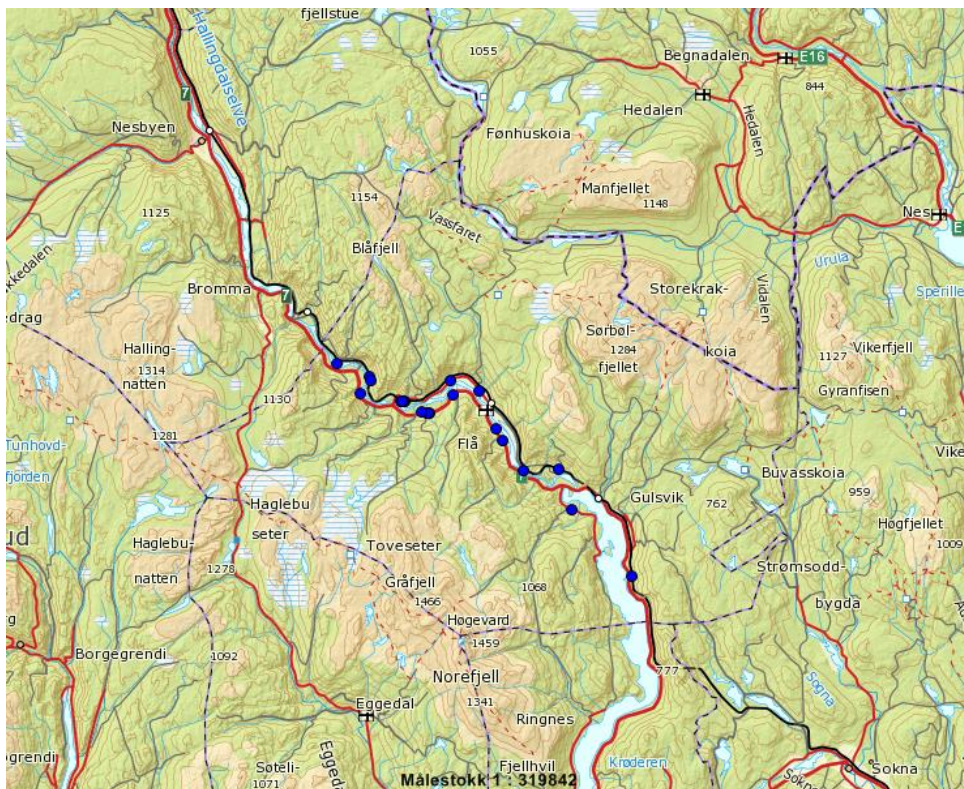
Fallvilt Hemsedal kommune

Fallvilt Gol kommune

Fallvilt Nes kommune

Registrering av påkjørsler

Kommunene er nå forpliktet til å legge inn fallviltdata med bl.a. GPS-koordinater i hjorteviltregisteret for alle Hallingdals-kommunene, enten fortløpende eller etter endt jaktår. Dette gir en god oversikt over utviklingen i påkjørsler og problemområder.

GPS-prosjekt på elg

Dette er organisert som et eget prosjekt. Utgangspunktet var et initiativ fra Vilt og trafikk Hallingdal. Jørn Magne Forland er kontaktperson mellom merkeprosjektet og Vilt og trafikk Hallingdal, som ser dette som svært viktig for å kunne målrette tiltakene best mulig.

Valdres og Hallingdal elgregion (ValHal) har sammen med Hol og Ål kommuner gått sammen om å gjennomføre en studie på elgens trekkadferd og bevegelsesmønster. Ved å merke 35 elg med GPS-sendere skal datafangsten fra dette utvalget kunne gi oss sikrere kunnskap om hvordan elgstammen i de to regionene skifter mellom sommerbeiter og vinterbeiter, hvor de sentrale trekkrutene går og hvor mange dyr som beveger seg over henholdsvis store og små avstander.

ValHal elgregion består av kommunene Hemsedal, Gol, Nes, Flå, Vang, Vestre-Slidle, Nord-Aurdal og Sør-Aurdal. Gol kommune er prosjektansvarlig og skal gjennomføre

prosjektet sammen med Norsk institutt for naturforskning (NINA). ValHal elgregion, Ål og Hol kommuner er prosjekteier.

Merkeområder er Todalen, Nes kommune; Golsfjellet, Gol kommune; Myro – Opheim, Ål kommune; Hagafoss og Majebakkene, Hol kommune; og Vassfaret, Sør-Aurdal kommune.

GPS-prosjektet har en budsjetttramme på 1.3 millioner kroner (ekskl. mva.). Bidragsyttere er de nevnte kommunene, Direktoratet for naturforvaltning, Buskerud fylkeskommune, Oppland fylkeskommune, Jernbaneverket, Vilt og trafikk Hallingdal og skogeierlag. Prosjektet startet høsten 2013. NINA og styringsgruppa for prosjektet avgjør hvor elgen skal merkes. Det innhentes endelig tillatelse fra forsøksdyrutvalget. Selve merkingen skal foregå vinteren 2014 (og 2015 dersom det blir bevilget mer midler) med påfølgende bearbeiding av data og statistiske analyser fram mot levering av sluttrapport innen 1. april 2017.

Etter hvert som elg blir merket kan bevegelsene følges av alle på: www.dyreposisjoner.no. Se også prosjektet nettside: www.nina.no/prosjekter/elgprosjektetivaldresoghallingdal.aspx

Fysiske tiltak i perioden 2014 – 2016

Kommunenes forslag til aktuelle nye tiltak.

I tillegg til disse innmeldingene fra kommunene, vil det fortsatt være målsetting om mer strømgjerde på utsatte strekninger – avhengig av størrelsen på eksterne økonomiske tilskudd. Det må også foreligge en plan om vedlikehold av tidligere rydda områder. Oppslag av løv gjør disse områdene til svært ettertraktede beiteområder, noe som igjen kan føre til flere påkjørsler.

Flå

- Forlenge el-gjerdet på Roppemoen, ca. 500 meter fram til Gulsviktunnelen.
- Forlenge gjerdet ved Austvoll med ca. 1300 meter på begge sider.
- Ettersyn og vedlikehold av etablerte tiltak.

Nes

- Ettersyn og vedlikehold av etablerte tiltak.

Gol

- Rydding langs riksveg 7 ved Rotneim – Vermefoss.
- Rydding langs fylkesveg 51 mot Golsfjellet.
- Ettersyn og vedlikehold av etablerte tiltak.

Hemsedal

- Rydding av skog på utvalgte strekninger ved riksveg 52 fra Hemsedal grense ved Eikredammen til Ulsåk.
- Vedlikehold av tidligere rydda områder (utsiktsryddeprosjektet).

Hol

- Fortsatt rydding langs riksveg 7 ved Maiebakken.
- Rydding langs utvalgte strekninger på fylkesveg 50.

Ål

- Elektrisk gjerde ved undergangen ved Jegermoen og ved undergangen ved Oppsjøtippen.
- Maskinell rydding av strekningen fra asylmottaket (Sirerudningen) til Trillhus (kommunegrensen mot Gol).
- Rydding av strekning i Votndalen.
- Manuell etterrydding av strekningene som ble ryddet i utsiktsryddingsprosjektet og forrige ryddeprosjekt.

Informasjonskampanjen »Forebygging av elgpåkjørsler på veg»

Kampanjen er avhengig av ekstern økonomiske støtte, og arbeidet med å skaffe bidrag er i gang.

Kampanjen skal bestå av:

- Informasjonsfolder til trafikanter. Distribusjon:
 - I sammenheng med Statens vegvesens og politiets kontroller.
 - Utlagt på steder der folk ferdes, også på turiststeder.
 - Hos bedrifter.
 - Hos alle kjøreskolene.
 - Hos bilforhandlere til alle bilkjøpere.
 - I grunnskolen og videregående skoler.
 - M.m.
- Plakater, boards, montasjer og annonser som viser hendelser i trafikken og andre relevante motiv. Plasseres på flest mulig godt synlige steder.
- Filmer med disse tema:
 1. Hva må sjåføren ta i akt bak rattet for å unngå viltpåkjørsler, og hva skal han gjøre når eventuelt uhell har skjedd?
 2. Barnet i baksetet - barnet som budskapsbærer.
 3. Opprydding. Vi følger fallviltmannskaper når de kommer til ulykkesstedet. Også opptak fra sikkerhetskursene for fallviltmannskapene
 4. Miniportrett av en som har opplevd påkjørsel.
 5. Arbeidslaget som jobber med ulike fysiske tiltak for å hindre elg i å komme ut i vegbanen
- Filmene skal vises på:
 - Flest mulig nettsteder.
 - hallingdolen.no
 - Skoler
 - Kinoer.
 - I gratis visninger på reklamefrie dager hos TV2 og ev. TVNorge.
 - Monitorer der mye folk ferdes, også på turiststeder.
 - TV-er på hotellrom
 - M.m.

Sikkerhetskurs for fallviltgrupper

Vilt og trafikk Hallingdal har i samarbeid med Statens vegvesen arrangert to kurs for fallviltgrupper på Torpomoen. Et nytt kurs skal arrangeres høsten 2014.

Økonomi

Budsjettforslag 2014

Disponibelt 2014	Beløp
Innestående på egen konto	82 190
Tilskudd fra Buskerud fylkeskommune (ikke overført)	100 000
Sum	182 190

Utgifter	Beløp
Tilskudd til informasjonskampanje (filmer, stillbilder, boards, plakater, infofolder)	80 500
Møter	10 000
Sikkerhetskurs for fallviltmannskapene	25 000
Godtgjørelse Knut Erik Jetlund (dekning av reisekostnader m.m.)	5 000
Andre utgifter	10 000
Andre tiltak	51 690
Sum	182 190

Koordineringsgruppa skal kontakte/søke ulike institusjoner og organisasjoner om økonomisk bidrag til fysiske tiltak. Dette vil spesielt gjelde for tiltak langs veg.

Jernbaneverket har allerede avsatt midler til prosjektet i 2014 – rettet inn mot tiltak på jernbanen.

NB!

Informasjonskampanjen rettet inn mot vegtrafikken har eget budsjett og egen finansiering. Knut Erik Jetlund skal kontakte/søke aktuelle eksterne bidragsytere.

VILT OG TRAFIKK HALLINGDAL

2010 - 2013

PROSJEKTRAPPORT

DESEMBER 2013

Tydelig budskap: Bjørn Nyhus (t.v.), Statens vegvesen; Jon Anders Hefte, Jernbaneverket og Jon Andreas Ask, Flå og Nes kommuner.

INNHold

Bakgrunn og organisering	4
Forum	4
Koordineringsgruppe	4
Målsetting og strategi	5
Målsetting	5
Strategi	5
Tiltak for organisering, sikkerhet og varsling	6
Opplæring og organisering av fallviltgrupper	6
Sikkerhetskurs	6
Utstyr til fallviltgrupper	6
Godkjenninger m.m.	9
Samarbeid med politiet	10
Politiets rolle og varslingsrutiner ved viltpåkjørsler:	10
Viltnemnda i de respektive kommuner varsles alltid ved:	10
Vegtrafikksentralen varsles:	10
Andre varslinger til viltnemndene:	10
Kombinasjonstiltak	11
Informasjon	11
Rydding	12
Elektriske gjerder	13
Alle gjerdene	13
Passeringsport med detektering på riksveg 7 ved Aavestrud	14
Skisser for passeringsporten ved Aavestrud	16
Ledeveger	17
Fôring	17
Statistikk over antall rundballer i prosjektperioden	17
Saltsteiner	17
Aktiv skilting og nedsatt fart	17
Kartlegging av påkjørsler og viltets bevegelser	17
Registrering av påkjørsler	17
GPS-prosjekt på elg	17
Resultat og måloppnåelse	19
På tiltaksstrekningene	19
Hele Hallingdal	20
Vurderinger	21
Enestående samarbeid og egeninnsats	21
Sikkerhet for fallviltmannskapene	21
Fysiske tiltak	21
Informasjon til trafikanter	22
Oppfølging av prosjektet	23
Regnskap og finansiering	24
Alle fysiske tiltak 2010 - 2013	25

Bakgrunn og organisering

Vilt og trafikk Hallingdal ble startet i mars 2010 med bakgrunn i at Hallingdal er svært utsatt for viltpåkjørslar på både veg og jernbane. Vilt og trafikk Hallingdal var delprosjektet i prosjektet Trafikktryggleik Hallingdal fram til sistnevnte ble avsluttet i mai 2012. Vilt og trafikk Hallingdal har deretter blitt videreført som selvstendig prosjekt.

Deltakerne representerer Trafikktryggleik Hallingdal (til mai 2012), viltnemndene i Hallingdal, Statens vegvesen, Jernbaneverket, Buskerud fylkeskommune, politiet og Hallingskog/skogeiere i Hallingdal.

Forum

Knut Erik Jetlund, prosjektleder – (tidl. prosjektleder Trafikktryggleik Hallingdal)

Einar Ottesen – Statens vegvesen

Bjørn Nyhus – Statens vegvesen

Jon Anders Hefte – Jernbaneverket

Tore Gilhuus – Buskerud fylkeskommune

Eivind Bomann – politiet

Roy Riksvold - politiet

Magne Akervold – Hallingskog

Jon Andreas Ask – viltforvalter Flå og Nes kommuner

Kjell Sævre – fallviltgruppa Flå kommune

Kolbjørn Berg – fallviltgruppa Flå kommune

Ole-Petter Haugen – viltnemnda Nes kommune

Gerd-Eli Berge – viltnemnda Nes kommune

Jørn Magne Forland – viltforvalter Gol kommune

Paul Ole Kleven – viltnemnda Gol kommune

Petter Ovesen – viltforvalter Hemsedal kommune

Martin Lindal – viltnemnda Hemsedal kommune

Ragnar Haga – viltforvalter Ål kommune

Ove Flatland – viltnemnda Ål kommune

Gry Koppervik – viltnemnda Ål kommune

Svein Dagfinn Eriksen – viltforvalter Hol kommune

Per Aksel Knudsen – viltnemnda Hol kommune

Forumet har hatt fire-fem årlige møter.

Koordineringsgruppe

Knut Erik Jetlund tlf.: 91683697 – epost: kejet@online.no

Jørn Magne Forland tlf.: 97021974 – epost: jorn-magne.forland@gol-kommune.no

Jon Andreas Ask tlf.: 41510404 – epost: jon.ask@flaa.kommune.no

Målsetting og strategi

Handlingsplanen ble utarbeidet høsten 2010, og følgende målsetting og strategi ble lagt til grunn for prosjektet:

Målsetting

- Halvere antall viltpåkjørsler i regionen som helhet. Tilnærmet null påkjørsler på tiltaksstrekninger.
- Ivareta fallviltmannskapenes trafikkssikkerhet

Hovedfokus var påkjørsler av elg, og målene skulle nås ved bred forankring, helhetstenkning og kombinasjon av flere tiltak.

Strategi

1. Sikkerhet for fallviltmannskapene
2. Fysiske tiltak
3. Informasjon til trafikantene
4. Kartlegging av påkjørsler og viltets bevegelser

Møte i forumet: Her blir det handlingsplan.

Tiltak for organisering, sikkerhet og varsling

Opplæring og organisering av fallviltgrupper

Sikkerhetskurs

Trygghet for personer som rykker ut ved påkjøring av hjortevilt har vært et tema i mange år. Prosjektet har hatt stort fokus på sikkerhet for fallviltmannskaper. Det er krevende å arbeide langs sterkt trafikkerte veger, og dette utgjør en risiko for mannskaper og trafikanter.

Vi kom til den konklusjonen at det måtte lages et kurs for å sikre personer som rykker ut ved viltulykker. Det har i prosjektperioden blitt arrangert to kurs. Denne type kurs har aldri tidligere vært arrangert i Norge. Erfaringene er svært gode!

Målet med kurset

- Fallviltmannskapenes egen sikkerhet
- Lære å trafikksikre området/stedet der påkjørselen har skjedd.
- Sørge for at dyra lider minst mulig og at vegen ryddes på en effektiv måte.
- Ta vare på trafikantene.

Tema

- Varsling av instanser.
- Arbeidsvarsling i vegbanen. Regler for tøy, lys, skilt og trafikkdirigering.
- Praktisk utstyr for håndtering av vilt.
- Førstehjelp med instruktører fra prosjektet Livreddere i Hallingdal / Norsk Luftambulanse

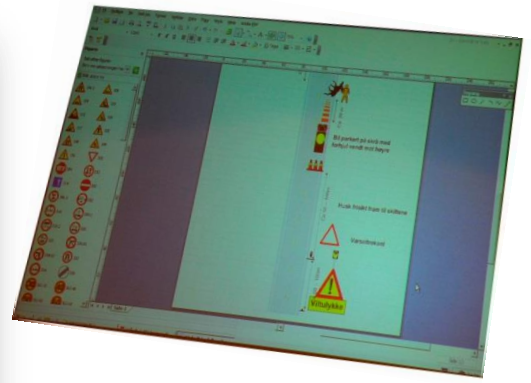
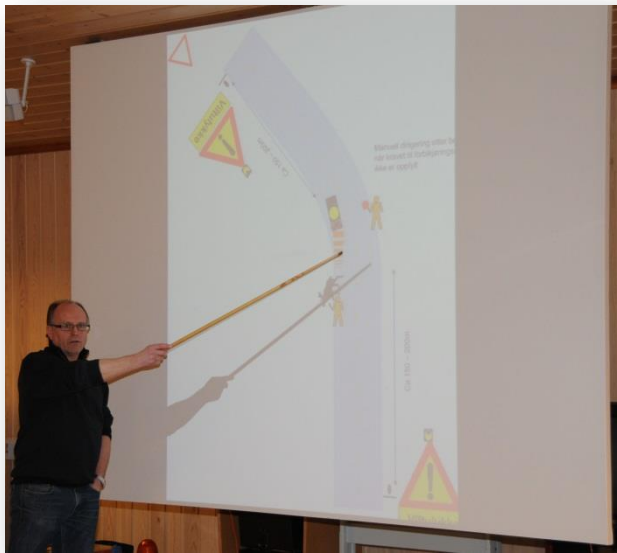
To kurs er gjennomført på Torpomoen rednings- og øvingspark 24.8.2010 og 18.1.2012. Hovedinstruktør fra Statens vegvesen. Ca. 50 deltakere fra samtlige viltneemnder i Hallingdal, andre kommuner i Buskerud og Sør-Aurdal kommune i Valdres. I tillegg deltakere fra politiet, Statens vegvesen og Jernbaneverket.

Utstyr til fallviltgrupper

Med tilskudd fra Statens vegvesen, Sparebank 1 Hallingdal Valdres og Veidekke er følgende utstyr anskaffet:

- To til fire sikkerhetsskilt i hver kommune
- Refleksvester for fallviltmannskap
- Utstyr for håndteringa av vilt

Prosjektet har – på en samling i Flå – også arrangert demonstrasjon av utstyr for håndtering av fallvilt for alle fallviltgruppene i Hallingdal.

Sikkerhetskurs på Torpomoen: John Bjørnstad Olsen underviser i trafikkdirigering. Kolbjørn Berg, Kjetil Bø, og Tommy Haugen ute på øvelse.

Livsviktig: Renée Riksvold og Jørn Fossnes underviser i førstehjelp.

Forslag til avtale om håndtering av fallvilt og ettersøk av skadet hjortevilt i kommune

1. Avtaleparter

..... kommune (oppdragsgiver)
Oppdragstaker:
v/ viltansvarlig:
Adresse:
Postnummer:
Poststed:
Telefon: (arbeid) (privat)

2. Avtalens omfang

Oppdragstaker skal sammen med de øvrige som utgjør ettersøkslaget, ha det praktiske ansvaret for ettersøk av skadet elg, hjort og rådyr utenom ordinær jakt, samt håndtering av fallvilt i samsvar med kommunens ansvar etter Viltloven § 48.

3. Avtalens varighet

Avtalen gjelder for en periode på 3 år med virkning fra Avtalen forlenges automatisk for 3 nye år om den ikke blir oppsagt av en av partene. Oppsigelsesfristen er 3 måneder.

4. Kommunens ansvar

Betaling for medgått tid til ettersøk, avlivning og ivaretagelse av skadet vilt og fallvilt på oppdrag fra kommunen godtgjøres etter kommunens fastsatte satser.

Timesatser: I 2013 kr 156,-. Det blir betalt 50 % og 100 % overtid etter nærmere fastsatte regler.

Andre godtgjørelser: Hver oppdragstaker får utbetalt en årlig kompensasjon for bruk av eget utstyr. Det blir utbetalt km-godtgjørelse fastsatt av statens reiseregulativ.

Forsikring: Kommunen har oppdragsgiveransvar slik at oppdragstaker er dekket av kommunens person - og ulykkesforsikring (15 x grunnbeløpet ved ulykke/invaliditet og ulykke/død). Skade på tredje person er dekket av kommunens ansvarsforsikring.

5. Oppdragstaker skal:

- A. Ha ansvar for å ivareta skadet vilt av elg, hjort og rådyr samt annet fallvilt. De som utgjør ettersøkslaget, må utarbeide rutiner og ansvarsdeling i forhold til praktisk gjennomføring.
- B. Ha beredskap og være i stand til å rykke ut i forbindelse med skadet elg, hjort og rådyr 24 timer i døgnet hele året. Arbeidstaker skal sørge for en beredskap som innebærer at det ikke i mer enn 10 % av tilfellene tar mer enn én time fra melding om skadd/påkjørt vilt til fremmøte på stedet.
- C. Til enhver tid ha tilgang på hund(er) som er godkjent for ettersøk av elg, hjort og rådyr.
- D. For hvert skadetilfelle skal opplysninger føres på fallviltskjema utarbeidet av Direktoratet for naturforvaltning. For medgått tid og reiseutgifter skal kommunens timelister og reiseregningsskjema benyttes. Alle skjema leveres kvartalsvis til oppdragsgiver (kommunen).
- E. Følge de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og regler for denne typen arbeid, inkludert regler for kjøttkontroll.
- F. Sørge for destruksjon av skadde dyr (hele eller deler) som ikke er salgbare.

- G. Alltid bære med seg legitimasjon og være uniformert i samsvar med Klasse 3 for verneutstyr.
- H. Bæretillatelse for våpen må være i orden.

6. Oppdragsgiver (kommunen) skal:

- A. Sørge for at fallviltskjema, timelister og reiseregningsskjema er tilgjengelige.
- B. Informere om ordningen til politi/lensmann, Jernbaneverket, Statens vegvesen og ev. andre.
- C. Stille innkjøpt utstyr til disposisjon for arbeidstaker etter nærmere avtale.
- D. Informere arbeidstaker ved endring av lover/forskrifter som har betydning for arbeidet.

7. Oppsigelse

- A. Ved mislighold kan begge parter med øyeblikkelig virkning si opp avtalen. Oppdragsgiver kan også si opp avtalen med kortere virkningstid enn 3 måneder dersom endringer av lover/forskrifter gjør dette nødvendig.

Avtalen er utstedt i 2 – to - eksemplarer. Kommunen og oppdragstaker beholder hvert sitt.

Sted og dato

Oppdragstaker

Oppdragsgiver (kommune)

Det henvises for øvrig til: Viltloven av 1981, Dyrevernloven av 1974, Viltkjøttforskriftene av 1996 (2. feb. 1996 nr. 133 med endring).

Som veiledning for gjennomføringen av oppgavene vises til:

- Rundskriv 3/90, Forvaltning av hjortevilt, kap. IX, side 12-13 og kap. 2.9, side 47 – 55
- Rundskriv 2/99, Kommunal viltforvaltning, kap. 3
- Avtale av 17.1.2000 om vilt påkjørt av tog
- Rundskriv 1/2000, Ettersøkshund, med tilhørende brev av 01.08.96 og 27.06.00
- Rundskriv 3/92, Retningslinjer for viltmyndighetenes disponering av fallvilt som er viltfondets eiendom, brev til fylkesmennene fra DN av 19.06.96, brev til Vegdirektoratet fra DN av 10.02.98

Forsikringsordninger

Gjennom prosjektet er det ryddet opp i forsikringsordninger for fallviltgruppene i Hallingdal.

Fallviltmannskapene i hver kommune er omfattet av den forsikringsavtalen hver kommune har med Gjensidige Hallingdal, forutsatt at hver kommune melder inn antall personer hvert år. Mannskapet er forsikret tilsvarende 15 G ved ulykke/invaliditet og ulykke/død. Skade på 3. person er dekket av kommunens egen ansvarsforsikring. Reiseutgifter blir dekket av statens reiseregulativ. Eget utstyr og hund er ikke forsikret av kommunen.

Godkjenninger m.m.

Viktig at alle nødvendig godkjenninger, legitimasjon, sikkerhetsklarering og bæretillatelse er på plass. Mannskap som har gjennomført sikkerhetskurs, skal ha bevis for dette.

Samarbeid med politiet

Prosjektet har hatt et nært og godt samarbeid med politiet. Rutiner i forhold til varsling av viltpåkjørslar er gjennomgått.

Politiets rolle og varslingsrutiner ved viltpåkjørslar:

- Politiet er ansvarlig for meldingsmottak og igangsetting av nødvendige tiltak når det foreligger varsel fra veifarende om skadet/påkjørt vilt, jfr. vegtrafikklovens § 12 - plikter ved trafikkuhell.
- Alle viltpåkjørslar meldt til politidistriktet blir registrert i politiets operative logg ved distriktets operasjonssentral.
- Politiet varslar alltid ambulanse og brannvesen når det er personskafe.

Viltnemnda i de respektive kommuner varsles alltid ved:

- Melding om påkjørt og skadet vilt som hjortevilt/store rovdyr (ikke rev, grevling, hare og lignende).
- Melding om tyvjakt (i samarbeid med politiet).
- Funn av dødt vilt (hjortevilt/rovdyr) i skog og mark.
- Spesielle tiltak iverksettes ved skadet ulv og bjørn.

Vegtrafikkentralen varsles:

- Ved dødt småvilt for å ivareta fjerning.
- Døde dyr som ligger på veg eller vegkant og som åpenbart ikke er egnet til menneskemat (har ligget der en stund), er veimyndighetenes ansvar. Politiet tar kontakt med Vegtrafikkentralen (VTS) for vidare håndtering. Viltnemnda vil/kan etter behov innhente disse meldingene i forbindelse med pålagt registrering ved å kontakte politidistriktets operasjonssentral.

Andre varslinger til viltnemndene:

- Viltnemndene vil erfaringsmessig måtte påregne å bli varslet/anmodet for bistand hvis elg oppholder seg i hager, åkrer, isråk og langs jernbanespor.

Annet

- Politidistriktets operasjonssentral har i dag tatt i bruk deler av det nye nødnettssystemet og forhåndslagret aktuelle vakttelefoner til de respektive viltnemndene under en egen hurtigstastgruppe for "Fallvilt". Dette nødnettssystemet vil være forventet ferdigstilt i løpet av inneværende år. Det er derfor viktig at distriktets operasjonssentral fortløpende blir underrettet om endringer i vaktordninger/telefonlister.

Kombinasjonstiltak

1. Informasjon om påkjørselsfaren på veg
2. Rydding ved veg og jernbane
3. Elektrisk gjerder ved veg og jernbane
4. Passeringsport med infrarød detektering ved riksveg 7
5. Ledeverger ved jernbane
6. Fôring
7. Saltsteiner
8. Aktiv skilting riksveg 7
9. Kartlegging av påkjørsler og viltets bevegelser

Informasjon

Prosjektet Vilt og trafikk Hallingdal har fått brei medieomtale i mange medium:

- Avisa Hallingdølen
- Magasinet Hytta vår
- NRK Radio
- NRK Fjernsyn
- I mange aviser på papir og nett – lokalt og nasjonalt

Detekteringspunktet ved Aavestrud i Flå har fått størst oppmerksomhet - også med omtaler i svenske aviser.

I starten av prosjektet delte Statens vegvesen – i forbindelse med kontroller – ut informasjonshefter om faren for elgpåkjørsler. Dette blir tatt opp igjen i forbindelse med en informasjonskampanje som starter i 2014.

Rydding

I løpet av prosjektperioden er følgende strekninger langs riksveg 7 ryddet

Flå: Aavestrud
Gislerud

Gol: Storøyne
Engene
Gladhus til Granheim

Ål: Asylmottaket til avkjøringen Torpo øst
Avkjøringen Torpo vest til Torpomoen
Torpomoen til Ål Trelast
Gullhagen til Oppsjøtippen
Breie til kommunegrensen mot Hol, bare høyre side av riksveg 7.
Ikke alle berørte grunneiere underskrev ryddeavtalen, og hos disse ble det ikke ryddet.

Hol: Majebakkene
Bakken opp mot Kvisla (like etter Hagafoss)
Foss til Aaker

Bergensbanen

Jernbaneanlegget har også ryddet langs Bergensbanen i 2009-2010. Dette er ikke en direkte del av prosjektet, men tiltaket har hatt en merkbar effekt på viltets bevegelser i en større sammenheng.

Ved gjerdene

Det har vært mye rydding av busker og kvist langs de elektriske gjerdene langs veg.

Bedre sikt: Her kommer elgen ofte. Nå er skråningen rydda for kratt og skog. Dermed får bilistene sjansen til å se dyret på lengre avstand.

Elektriske gjerder

Et forsøksprosjekt med el-gjerde ble startet høsten 2010 i Nes kommune på en 2,5 kilometers strekning sørover fra Svenkerud. Gjerdet ble satt opp langs jernbanen, men hensikten var også å påvirke til reduserte påkjørsler langs fylkesvegen og riksveg 7.

Prosjektet tok sikte på å finne ut om det er mulig å stoppe/lede trekkelg som kommer ned fra Nes Østås. Nes kommune har i mange år hatt store tap trafikkdrept elg på denne strekningen. Elgen krysser her jernbanen og fylkesvegen, som går parallelt. Om vinteren kan elgen også krysse Hallingdalselva og kommer dermed i konflikt med trafikken på riksveg 7.

Høyden på gjerdet er ca. 2 m. Det ble skrudd stående lekter på det eksisterende sauegjerdet. Etter ca. 1,9 km er det en undergang ved Josvanger. Her legges spenningen/jordingen i kabler til siste del av gjerdet. Elgen har mulighet for å passere i denne undergangen. Spenningen for å drifte gjerdet tas fra jernbanens omformerstasjon.

Etter flere forespørsler på ulike elektriske gjerder falt valget på Eiksenteret Gol. Leverandør er Atec AS på Klepp i Rogaland. Kostnadene i prosjektet på kr 60.000,- ble delt mellom Jernbaneverket og Statens vegvesen.

Leverandøren anbefalte å bruke tre ståltråder med jord i midten. Etter en periode ble det besluttet å strekke en fjerde ståltråd for å bedre jordingen. Senere er det også delvis brukt fem tråder. Trådene festes i isolatorer med en avstand på 30 cm. Da trådene kan være vanskelig å se, er det i tillegg hengt opp refleksbånd på øverste trådfeste. Med store mellomrom er det montert elektroniske enheter som blinker. Blinkingen gjør det enkelt å se om gjerdet er i funksjon. Synker spenningen under 3000 volt, stopper lampene å fungere. Det er også hengt opp varselskilt om høyspenning langs hele strekningen.

For å bedre jordingen ble det i februar 2011 slått 2 stk. 20 mm armeringsjern ca. 1,6 m ned i grunnen. Etter anvisning fra leverandøren brukes grus og salt rundt armeringsjernene.

Alle gjerdene

I løpet av prosjektperioden er følgende gjerder satt opp etter samme mønster som i beskrivelsen ovenfor. Gjerdene skal være godkjent i henhold til gjeldende forskrifter.

Nes: 2,5 km el-gjerde langs jernbanen på Nes østside høsten 2010.

Gol: Høsten 2011 satt opp 2,2 km el-gjerde langs jernbanelinja fra Gol stasjon til Mobrua. Dette ble gjort for å hindre at elg og hjort trekker ned til linja og videre til riksveg 7. I 2011/2012 ble ingen dyr påkjørt på denne strekningen. Gjerdet har med unntak av svært korte episoder fungert hele sesongen. Da trær blåste over gjerdet vinteren 2012 måtte dette repareres og forsterkes enkelte steder.

Flå: 2,5 kilometer el-gjerde langs jernbanen ved Roppemoen høsten 2011.
3,8 kilometer el-gjerde langs jernbanen ved Austvoll høsten 2013.
I sammenheng med en passeringsport for elg er det satt opp 400 meter el-gjerde på begge sider av riksveg 7 ved Aavestrud.

Kostnaden for gjerde oppsett ligger på ca. kr 160,- per meter. Eksempel på godt samarbeid og vedlikeholdskostnader. Skøytegruppa i Gol IL får kr 6.000,- per år for ettersyn og vedlikehold av gjerdet langs jernbanelinja fra Gol stasjon.

Passeringsport med detektering på riksveg 7 ved Aavestrud

Her – ca. 2 km nord for Flå sentrum – går et mye brukt elgtrekk, og prosjektet ønsket å teste ut et opplegg med overvåking av viltovergang med varsling, i kombinasjon med strømførende viltgjerder.

Opplegget ble montert høsten/vinteren 2011: et elektrisk gjerde med en port ved Aavestrud. To infrarøde sensorer registrerer passerende elg (og annet), og et signal overføres til to mekaniske varslingstavler – en for hver kjøreretning – ved riksveg 7. Trafikantene varsles ved at skiltet åpner seg og viser teksten «Elg-trekk» og blinkende gul varsellampe på toppen av skiltet.

Hovedretningen på dalen i dette område er øst – vest. Men siden det er naturlig å definere oppover dalen som nord, gjøres dette her også. Gjerdet får derfor segmentene: Nord-Vest, Nord-Øst, Sør-Vest og Sør-Øst. Gjerdesegmentene begynner ved porten.

El-gjerdet i tilknytting til passeringsporten besto i utgangspunktet av 5 tråder festet til lekter med 5 isolatorer på hver lekt. Lektene er skrudd fast på stolper eller på trær der dette måtte passe. I den ene enden er trådene festet til isolatorer og i den andre enden er det strammere og fjærer for å avlaste trådene. Det er satt ned jordspyd for å gi god jording. I tillegg er segmentene på vestsiden koblet til jordkabel. Den positive ledningen mellom segmentene er lagt i trekkerør under vegbanen. Det er montert strømforsyning for 220 volt på en allerede eksisterende stolpe i nærheten, og dette gir strøm til alle segmentene. Spenningen er 6 500 volt.

Varslingen

Porten styres av de fire sensorene. Den infrarøde strålen brytes når noe passerer, et signal sendes trådløst til de to mekaniske varslingstavlene og trafikantene blir varslet. Varslingen pågår i 4 minutter. Tavlene er plassert 300 meter før porten. Det er 400 meter gjerde på hver side av vegen.

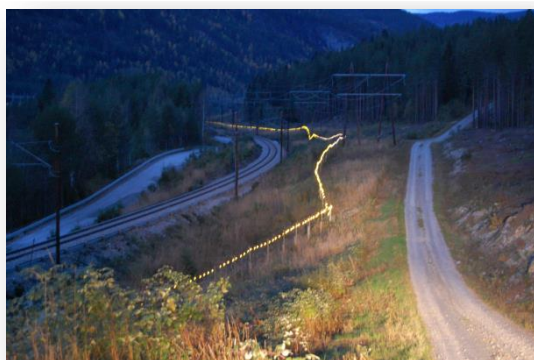
Segmentene

- Gjerdesegment Nord-Vest består av to seksjoner delt av Steinmo bru. Seksjonen nord for brua er ca. 190 meter. Den besto i utgangspunktet av fem tråder der første tråd (nederst) var positiv, andre tråd negativ osv. I ettertid er det montert en tråd lenger ned på stolpene. Denne er ikke strømførende. To funksjonsindikatorer er montert på gjerdet. Seksjonen sør for brua er ca. 45 meter og har fem tråder. Det er montert én funksjonsindikator.
- Gjerdesegment Sør-Vest består av to seksjoner delt av en fjellrygg. Seksjonen nord for ryggen er ca. 100 meter. Også denne er påmontert en sjette ikke strømførende tråd. Én funksjonsindikator. Seksjonen sør for ryggen er også ca. 100 m med fem tråder.
- Gjerdesegment Nord-Øst er ca. 220 meter. Gjerdet bestod i utgangspunktet av fem strømførende tråder med en funksjonsindikator. Her er det ettermontert to ikke strømførende tråder nederst.
- Gjerdesegment Sør-Øst er identisk med Nord-Øst.

Alle er merket med refleksbånd på øverste tråd og skilt som indikerer gjerde med sterk strøm.

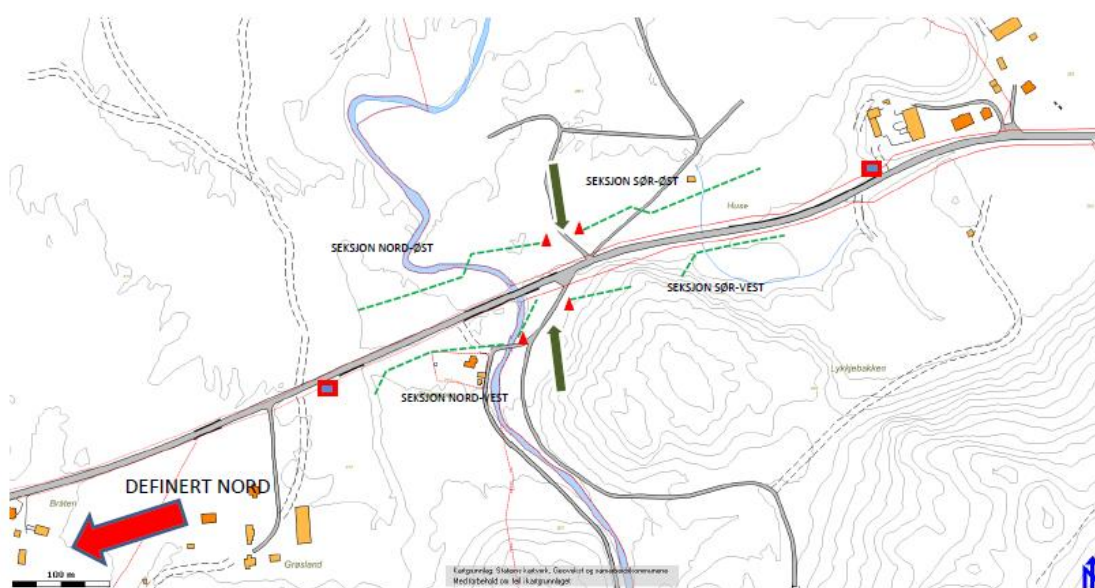
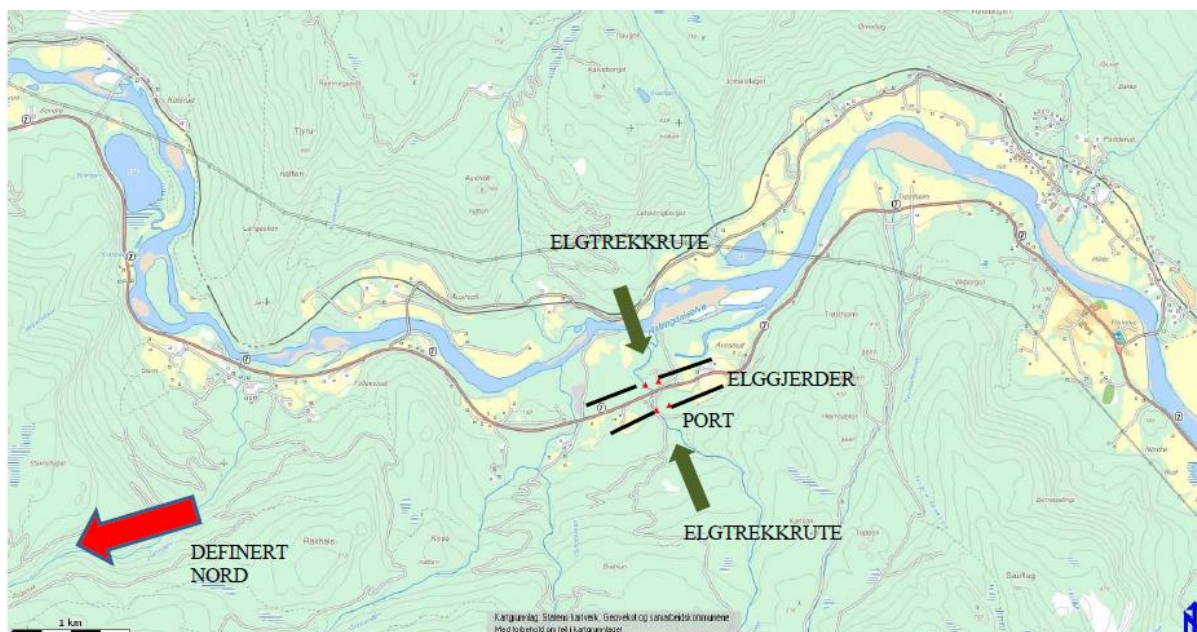
Planlegging: Mye skal drøftes når et el-gjerde skal realiseres. Fra venstre: Jon Andreas Ask, Ole-Petter Haugen, Magne Akervold, Einar Ottesen og Kolbjørn Berg. Ole-Petter monterer isolatorer på lekters. Under er el-gjerdet på plass, og elgen har tydeligvis respekt for strømmen.

Aavestrud: Planlegging av passeringsport med detektering av passerende individer. Fra venstre: Magne Akervold, Kjell Sævre, Einar Ottesen, Geir Tore Slåtto og Ole Aavestrud. Torbjørn Grøslandsbråten (nærmest) og Leander Gaptjern er i gang med monteringen. Under ser vi «kanonene» og skiltet som har tatt signalet.

Skisser for passeringsporten ved Aavestrud

- ELGGJERDE
- PORT
- ELGTREKK
- VARSELSKILT

Ledeveger

Til sammen 25 km med brøyta skogsbilveger langs jernbanen.

- Roppemoen
- Svenkerud
- Rotneim
- Ål retning Torpo

Fôring

Det er fôret i alle Hallingdals-kommunene sesongene 2010-2013. 200 til 250 kroner per ball pluss utkjøring. Bidragsytere: Jernbaneverket, Statens vegvesen, Gjensidige Hallingdal, kommuner, grunneiere og jaktlag.

Statistikk over antall rundballer i prosjektperioden

Kommune	2009 – 2010	2010 – 2011	2011 – 2012	2012 – 2013
Flå		66	61	85
Nes		60	70	60
Gol	312	184	164	155
Hemsedal	43	43	43	43
Ål	110	101	113	185
Hol	64	48	26	50

Saltsteiner

Slike har blitt satt opp i skogen ca. 150 m fra gjerder. Dette for å unngå at elgen går ned for å slikke salt i vegbanen.

Aktiv skilting og nedsatt fart

Hvert år har Statens vegvesen rutinemessig satt opp ekstra skilt i perioden med størst fare for påkjørsler – fra desember til mars. Videre er det satt opp ekstra skilt ved spesielle lokale behov. Dette omfatter også påbud om nedsatt fart på særskilt utsatte strekninger.

Kartlegging av påkjørsler og viltets bevegelser

Registrering av påkjørsler

Kommunene er nå forpliktet til å legge inn fallviltdata med bl.a. GPS-koordinater i hjorteviltregisteret for alle Hallingdals-kommunene, enten fortløpende eller etter endt jaktår. Dette gir en god oversikt over utviklingen i påkjørsler og problemområder.

GPS-prosjekt på elg

Etter initiativ fra Vilt og trafikk Hallingdal har Valdres og Hallingdal elgregion (ValHal) sammen med Hol og Ål kommuner gått sammen om å gjennomføre en studie på elgens trekkadferd og bevegelsesmønster. Vår interesse i dette er muligheten for bedre målretting av trafikktiltakene. Ved å merke et utvalg av elg (minimum 30) med GPS-sendere skal

datafangsten fra dette utvalget kunne gi oss sikrere kunnskap om hvordan elgstammen i de to regionene skifter mellom sommerbeiter og vinterbeiter, hvor de sentrale trekkrutene går og hvor mange dyr som beveger seg over henholdsvis store og små avstander.

ValHal elgregion består av kommunene Hemsedal, Gol, Nes, Flå, Vang, Vestre-Slidre, Nord-Aurdal og Sør-Aurdal. Gol kommune er prosjektansvarlig og skal gjennomføre prosjektet sammen med Norsk institutt for naturforskning (NINA). ValHal elgregion, Ål og Hol kommuner er prosjekteier.

Merkeprosjektet har en budsjetttramme på 1.3 millioner kroner (ekskl. mva.). Bidragsytere er de nevnte kommunene, Miljødirektoratet, Buskerud fylkeskommune, Oppland fylkeskommune, Jernbaneverket, Vilt og trafikk Hallingdal og skogeierlag. Prosjektet startet høsten 2013. NINA og styringsgruppa for prosjektet avgjør hvor elgen skal merkes. Det er innhentet tillatelse fra forsøksdyrutvalget. Selve merkingen skal foregå vintrene 2014 og 2015 med påfølgende bearbeiding av data og statistiske analyser fram mot levering av sluttrapport innen 1. april 2017.

Etter hvert som elg blir merket kan bevegelsene følges av alle på www.dyreposisjoner.no

Resultat og måloppnåelse

På tiltaksstrekningene

Statistikken under viser at antall påkjørsler på tiltaksstrekningen har gått betydelig ned. Unntak er noen strekninger med skogrydding. Der må en tydeligvis forsterke tiltakene med hyppigere etterrydding. Det må samtidig presiseres at ryddingen gir sjåførene mulighet til å oppdage dyrene på lengre avstand og unngå påkjørsel. Derfor må informasjonstiltakene styrkes.

Antall påkjørsler før og etter etablerte tiltak på disse risikostrakningene. Det er viktig å lese merknadene i siste kolonne som viser nedgangen etter at tiltak ble etablert.

Tiltaksstrekninger	Påkjørsler før prosjektet (2006-2009)	Påkjørsler fra prosjektstart (2009-2013)	Merknader
Flå: Rv 7, Gisleud. Skogrydding	8	6	
Flå: Rv 7, Aavestrud. Skogrydding, elektrisk viltgjerde med detektor.	10	5	1 etter at gjerdet kom opp
Flå: Jernbanen. Roppemoen. Elektrisk viltgjerde.	14	9	5 etter gjerdet kom opp
Flå: Jernbanen. Austvoll Elektrisk viltgjerde.	Gjerdet ble satt opp rett før årsskiftet slik at vi ikke har fullverdig statistikk for strekningen.		
Nes: Jernbanen/ og fylkesvegen Nes østside. Elektrisk viltgjerde.	17	4	0 etter gjerdet kom opp Også reduksjon på riksveg 7
Gol: Rv 7, Storøyne. Skogrydding.	0	3	1 elg trafikkdrept etter rydding høst 2011
Gol: Jernbanen, Gol stasjon til Mobrua. Elektrisk viltgjerde.	8	1	Viltgjerde på plass 2011
Gol: Rv 7, Engene. Skogrydding.	2	2	Rydding høst 2011
Gol: Rv 52, Gladhus mot Granheim. Skogrydding	5	8	4 elg trafikkdrept etter rydding høst 2010
Ål: Rv 7, ved asylmottaket. Skogrydding	5	1	
Ål: Rv 7, Torpomoen til Ål trelast. Skogrydding.	1	4	
Ål: Rv 7, Breie til Kleivi. Skogrydding.	1	2	
Ål: Rv 7, Avkjøring Torpo vest. Skogrydding.	0	4	
Ål: Rv 7, Gullhagen til avkjøring Vats. Skogrydding.	2	2	
Hol: Rv7, Kvislabakkene. Skogrydding.	1	1	
Hol: Rv 7, Majebakkene. Skogrydding.	4	3	
Hol: Rv7, Foss til Åker. Skogrydding.	2	1	

Kommentar:

Som en ser, har ikke skogrydding langs veg gitt nedgang på alle strekninger. Dette understreker behovet for aktiv etterrydding. Det er likevel ingen tvil om at rydding gir bedre sikt for sjåførene og dermed økte muligheter for å unngå påkjørsel.

Hele Hallingdal

I prosjektperioden 2010 – 2013 har antall påkjørsel vært betydelig lavere enn gjennomsnittet i tidligere år. En sammenligning av de fem årene før prosjektet (2005/06 – 2009/10) med de siste tre sesongene (2010/11 – 2012/13), viser 20 % nedgang på veg og 62 % på jernbane. For veg og jernbane sett under ett gir dette en nedgang på 43 %.

Statistikk 2006 – 2013 årlig gjennomsnitt for hele Hallingdal – på veg og jernbane:

Kommune	Veg/jernbane	Gjennomsnitt 2006-2010	Gjennomsnitt 2011-2013
Flå	Bil	8	6
	Tog	17	9
Nes	Bil	9	4
	Tog	11	3
Gol	Bil	9	9
	Tog	7	3
Hemsedal	Bil	11	6
	Tog	0	0
Ål	Bil	2	6
	Tog	18	5
Hol	Bil	6	5
	Tog	3	2
Årlig gjennomsnitt hele Hallingdal - veg	Bil	45	36
Årlig gjennomsnitt hele Hallingdal - bane	Tog	56	21
Samlet årlig gjennomsnitt - veg og bane		101	57

Vurderinger

Enestående samarbeid og egeninnsats

Det er all grunn til å fremheve det reelle og entusiastiske samarbeidet mellom alle involverte i Vilt og trafikk Hallingdal – både etater og organisasjoner. Egeninnsatsen i prosjektet er stor; mange enkeltpersoner har gjort et enestående arbeid – helt avgjørende for det vi har fått til og de resultatene som er oppnådd.

Sikkerhet for fallviltmannskapene

Kursene for fallviltmannskapene har blitt svært positivt mottatt. De fleste som arbeider med fallvilt i Hallingdal, har nå vært på kurs. Det er viktig å ta sikkerheten til fallviltmannskapene på alvor og sette dem i stand til å takle ulike situasjoner som kan oppstå under ettersøk og opprydding etter påkjørsler.

Fysiske tiltak

Størst innsats og ressursbruk er naturligvis satt inn i de fysiske tiltakene i prosjektet. Tiltakene har vært både tradisjonelle – som skogrydding og fôring, og nye – som elektriske gjerdet og passeringsvarsling.

Elektriske gjerdet

Erfaringene med de elektriske gjerdene er entydig positive. Det har vært enkelte innkjøringsproblemer, men etter noe prøving og feiling fungerer gjerdene godt, og nedgangen i påkjørsler er betydelig. Her er noen av kommentarene i rapportene fra de frivillige mannskapene:

Rapport fra Nes 2010-11: "Det er på de 2,5 kilometerne som strekningen utgjør, ikke påkjørt elg på jernbanen eller fylkesvegen og kun én på riksveg 7. Selv om trekket ikke kom før i midten av januar, har det vært et normalt år med elg. Flere kuldeperioder på minus 20 til 25. Snø fra 40 til 60 cm langs el-gjerdet. På denne strekningen var det i 2010 registrert fem elgpåkjørsler av tog – fire med døden til følge. Fylkesveien hadde to ulykker med kun materielle skader."

Rapport fra Nes 2011-12: "Status for perioden 2011/2012. Ingen påkjørsler av hjortevilt på fylkesveg, jernbanen eller riksveg 7 der el-gjerdet er montert. Det er flere dyr som bryter seg gjennom denne sesongen, men det vil være naturlig med den store pågangen."

Rapport fra Flå 2011-12: "Gjerdet på Roppe har fungert etter hensikten. De aller fleste elgene har trukket seg tilbake etter kontakt med gjerdet. Noen elger har imidlertid kommet gjennom til gal side, men disse er få. En del elg har kommet fra vest (nedsiden av jernbanen), kommet seg inn på jernbanen og så forsert gjerdet i fart. I perioden har en elg fulgt gjerdet for så å krysse jernbanen over brua, en annen har gått gjennom i undergangen. Dette er gode tegn. Erfaringene på Roppe er så gode at et gjerde på vestsiden bør settes opp. Viltkameraer er viktig for å dokumentere elgens oppførsel langs gjerdet. To elger, ei ku og en okse er påkjørt av tog på Roppe i vinter. Dette er langt færre enn normalt."

Prosjektet vurderer å sette opp el-gjerdet på flere strekninger i Hallingdal.

Passeringsporten i Flå

Når det gjelder detekteringssonen, har det vært en del tekniske problemer. Dette har særlig vært knyttet til de automatiske skiltene. Årsakene kan være ising og nedbør, kommunikasjons- eller dataproblem. Året etter at skiltet ble satt opp, var det også mye vegarbeid i området slik at sonen ikke har fungert optimalt. Det har derfor ikke vært så mange kryssninger som ønsket og delvis har elgen krysset nord for sonen. En videre oppfølging må være å forbedre gjerdet og de tekniske løsningene..

El-gjerdet ved detekteringssonen ved Aavestrud har fungert tilfredsstillende i løpet av vinteren. Gjerdet har vært avvisende for de elgene som har kommet fra skogen for å krysse riksveg 7. Det er vanskelig å si hvor mange dyr som har gått over vegen der slusa er. Ingen elger er påkjørt ved Aavestrud de to siste vintrene.

Fôring og rydding

Vi vet fôring og rydding langs veg og jernbane fungerer til en viss grad. Vi har ikke kunnet påvise den fulle effekten av ryddingen langs riksveg. Ryddingen langs Bergensbanen 2009-2011 var svært vellykket og bidro til å senke antall påkjørsler langs sporet.

Informasjon til trafikanter

Prosjektet har fått bred omtale i media. Statens vegvesen har i perioder i sammenheng med kontroller informert trafikantene om risikoen for påkjørsler.

Kartlegging av påkjørsler og viltets bevegelser

Dette er et delprosjekt i Vilt og trafikk Hallingdal som ble satt i gang høsten 2013. Det er fullfinansiert og møtes med entusiasme fra mange hold.

Oppfølging av prosjektet

Samarbeidet mellom de mange aktørene i Vilt og trafikk Hallingdal er en suksess. Vi kan i stor grad gjennomføre kombinasjonstiltak som har innvirkning på både veg og jernbane. Deltakerne er idérike, entusiastiske, initiativrike og gjør en stor praktisk innsats. Vi har et felles forum der både Statens vegvesen, Jernbaneverket og Buskerud fylkeskommune bidrar med økonomiske ressurser til drift og fysiske tiltak. Nevnes må også Sparebank 1 Hallingdal Valdres som bevilget et betydelig beløp til innkjøp av utstyr. Og Gjensidige Hallingdal som gir penger til føring.

Vi vurderer det som svært viktig at Vilt og trafikk Hallingdal blir videreført. Forumet må fortsette med regelmessige møter, og med like brei forankring og de samme forpliktelsene som hittil.

Høsten 2013: På denne 3,8 kilometer lange strekningen på østsida i Flå ved Nordre Gaptjern / Velta pleier det å gå med 12-13 elg hvert år. Forhåpentligvis blir påkjørslene langt færre etter at el-gjerde er kommet på plass. Fra venstre: Kjell Sævre, Kolbjørn Berg, Leander Gaptjern og Magne Akervold.

Kjell Sævre og Torbjørn Grøslandsbråten monterer el-gjerde.

Med håndmakt: Ola Akervold drar ut strømtråd til enda et gjerde ved jernbanen.

Regnskap og finansiering

Tabellen under viser hovedbidragsyterne i prosjektet og tall for de ulike tiltakene i perioden 2010-2013.

Det er viktig å være klar over at Vilt og trafikk Hallingdal både selv har innhentet midler til aktiviteter og tiltak og har påvirket til disponering av midler fra Statens vegvesen og Jernbaneverket. Millionbeløpene Jernbaneverket har bevilget til Hallingdal er for en stor del utløst av samarbeidsprosjektet Vilt og trafikk Hallingdal. De to etatene har gjennomført fellestiltak som har kommet både veg og bane til gode og gitt resultater. Dette har både Jernbaneverket og Statens vegvesen gitt klart uttrykk for.

I tillegg til de faktiske utlegg har aktørene i prosjektet bidratt med betydelig egeninnsats.

Regnskapsførselen ivaretas kostnadsfritt av Gol kommune.

DEL	Total sum	Statens vegvesen	Jernbane-verket	Buskerud Fylkes-kommune	Kommuner	Trafikk-tryggleik Hallingdal	Sparebank1 Hallingdal	Gjensidige
1 Opplæring av fallviltgrupper	0							
Sikkerhetskurs	50 000	50 000						
Utstyr til fallviltgrupper	155 000	80 000					75 000	
Arbeid med avtaler, forsikringsordninger	0							
2 Informasjon	5 000					5 000		
3 Kartlegging av påkjørsler og viltets bevegelse	50 000			50 000				
4 Tiltak for å redusere påkjørsler av vilt	0							
Foring Flå kommune	65 000		60 000					5 000
Foring Nes kommune	65 000		60 000					5 000
Foring Gol kommune	176 000	15000	60 000		96 000			5 000
Foring Hemsedal kommune	20 000	15000	0					5 000
Foring Ål kommune	60 000		60 000					
Foring Hol kommune	65 000		60 000					5 000
Rydding langs RV7 / RV52	925 000	900000		25 000				
Rydding langs Bergensbanen (2007-2010) *Før prosje	5 000 000		5 000 000					
Sprøyting/rydding langs Bergensbanen	1 000 000		1 000 000					
Elektrisk gjerde langs jernbane Nes	400 000		400 000					
Elektrisk gjerde langs jernbane Gol	400 000		400 000					
Elektrisk gjerde langs jernbane Flå	500 000		500 000					
Brøyting langs Bergensbanen	300 000		300 000					
Detektorsoner med gjerde og skilt Flå								
El-gjerde materiell	115 000	100 000		15 000				
Detektor, skilt mm	205 000	205 000						
Kamera	40 000	40 000						
Arbeidskostnader, oppsetting	20 000	20 000						
Graving	65 000	65 000						
Møteutgifter, lønnsutgifter osv.	94 500	25 000		25 000		44 500		
Bevilget, ikke disponerte midler	120 000			120 000				
TOTAL BEVILGNING TIL PROSJEKTET	9 895 500	1 515 000	7 900 000	235 000	96 000	49 500	75 000	25 000

Alle fysiske tiltak 2010 - 2013

